

Константин Величков
Черногорска майка

Над върховете каменисти
тегнее още нощний мрак.
Дъбът столетний, гъстолисти
кат някой страшен чер призрак
скрипти и пъшка в тъмнината.
Пресичан дрезгав кучи лай
смущава само тишината,
надвиснала над целий край.

На прагът майката е права,
на пустия и тъмен праг;
стои сама, навела глава
и чака. – Чака син юнак.
Цял месец става тъй го чака –
и плаче, и не спи нощя,
и заран рано става в мрака,
и моли се за него тя.

Кръвта се лей... кипи войната;
от всички крайща на светът
юнаците под знамената
се стичат, бият се и мрат.
Но няма нейний син в борбата,
не иде неин Йово мил
и горзен носи слух мълвата,
че роду си е изменил.

Със тез, от Цариград що идат,
и Йова нейни може би
всред них очите й ще видят,
какъвто в своите молби
го й тя дене – ноще мечтала:
и здрав, и хубав, и юнак,
и с тоя лик е разпръсвала
тежащия на сърцето й мрак.

В минутно кратко заблуденье
той може би е само бил,
но свойта майка с умиленье
и родний край е той спомнил.
И вярва тя, че ще го види,

че ври юнашка в него кръв
и ако с дирните той иде,
във битките ще бъде пръв.

С примряло сърце гледа в мрактъ:
те идат по широкият друм,
над тях се гордо вей байракът
и чуй се весел вик и шум.
Вървят те стройни с бързи крачки,
във милата са веч страна.
От песни весели, юначки
бърдата, целият край есна.

Край майката безмощна, бледа
минуват: един по един
ги жално – жално тя изгледа.
„Де й Йово, Йово, моят син?“ –
извика и застана няма.
Из редовете чу се глас:
„Не чакай, майко... Йово няма
да бъде нивга между нас...“

„За сребро, за жена забрави
и тебе той, и род, и княз
и глух, и хладен го остави
на славата гръмливий глас.
Но няма вече да безчести
кръвта на своите бащи.
Майко, ризикът ти злочести
с кръвта си той го изплати...“

В мъглата мрачна и студена
дъбът се чуе как скрипти.
Майката стои вцепенена.
„О, Йово, майка си уби
и тя не мреше теб да чака!...“
Примря гласът й. В същият миг
слогна се нещо тамо в мрака
и веч ни глас се чу, ни вик...

* * *

Низ село, пред черно носило,
със бавни крачки поп върви
и кади с сребърно кадило,
молитва с жален глас мълви:
„Бъди ни, боже, ти защита,
над всеки черногорец бди
и всяко сърце, що залита,
във правий път го въведи!...“

Пловдив, 1884

КРАЙ

Източник: Словото
Набиране: Гергана Стойчева

Публикация

К. Величков. Съчинения в пет тома. Подбор и редакция: Илия Тодоров. Български писател, С. 1986

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/6323>]